

На основанні всего вищесказанного, можем сделать вывод, что среди несовершеннолетних число лиц с четко сформированной системой ценностей и негативными представлениями достаточно незначительное, и большая часть подростков сохраняет представления об общечеловеческих ценностях и нормах морали. Однако по разным причинам не может руководствоваться этими нормами в своем поведении, либо оправдывает себя и свои социальные отклонения различными защитными мотивациями.

Кірінко О. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри юридичної психології та журналістики*

ХУЛІГАНСТВО: ПСИХОЛОГО-ЮРИДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Актуальність обраної теми доповіді полягає в тому, що хуліганство – один з небезпечних і дуже поширених злочинів проти громадського порядку. У зв'язку з цим особливого практичного значення набуває чітке і конкретне визначення хуліганства як кримінально-караного діяння, передбаченого ст. 296 ККУ, шляхом розкриття якомога більшої кількості його специфічних ознак та призначення покарання за цей злочин. Хуліганство як злочин дійсно грубо порушує громадський порядок, і в ньому проявляється відверта зневага до суспільства. Важливим є встановлення та врахування закономірностей і механізмів поведінки особи в криміногенних ситуаціях – свідомого індивіда, який відображає дійсність та реалізує в своїй поведінці систему цінностей, засвоєних у процесі соціалізації.

Факторами (основними чинниками) існування і поновлення хуліганства у сучасній період є загострення економічної, соціальної і суспільно-моральної обстановки в Україні. Усі сфери життя виявилися пронизаними глибокими суперечностями: спад виробництва, зниження життєвого рівня багатьох людей, безробіття, падіння суспільної моралі, зниження законослухняності громадян, жорстокість і озлобленість деяких із них, незахищеність особи, погіршення у деяких регіонах громадського порядку тощо. Зазначені суперечності є неминучими при докорінному реформуванні суспільства. Вони є не що інше, як відмираючі криміногенні сторони цих суперечностей.

Не зважаючи на те, що боротьбі з хуліганством приділяється увага, багато її аспектів продовжують залишатися дискусійними, інші з них розроблені не досить глибоко і повно. Це стосується об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта, суб'єктивної сторони хуліганства, його кваліфікуючих ознак. Важливе значення для визначення змісту і спрямованості умислу і відмежування хуліганства від інших злочинів має встановлення мотиву і мети злочину. Хуліганство завжди викликається специфічним, властивим цьому злочину мотивом – хуліганським спонукуванням. Б. С. Волков ствер-

джував, що «оскільки хуліганський мотив входить в соціальну характеристику однойменних дій, він не може не розглядатися як обов'язковий елемент суб'єктивної сторони даного злочину. Без хуліганського мотиву не може бути і хуліганських дій. (Волков Б. С. Мотивы преступлений. 1982, с. 60)

В основі хуліганських спонукань лежить прагнення показати навмисно-показне нехтування до оточуючих, до суспільства, до особистої гідності людини, її праці, явно протиставити свою поведінку вимогам громадського порядку, бажання показати свою грубу силу, жорстокість, п'яну завзятість, познущатися над беззахисним, в зухвалій формі кинути виклик суспільній моралі й інші ниці прагнення.

У складі хуліганських спонукань слід виділити три основні характерні риси:

1. Перша – раптовість їх проявів і швидкоплинність формування.
2. Друга риса хуліганського спонукання зводиться до явної недостатності приводу або невідповідності його з учиненою дією. Тому про хуліганські дії можна говорити як про неадекватну відповідь дії винного.
3. Третя риса полягає у відносній легковажності мотивації хуліганських дій. Хуліган цілком усвідомлює характер скоєних дій та їх суспільну небезпеку, але уявлення про них не сприяє розвитку почуттів, які могли б затримати вольові процеси.

В. О. Калашнік в своїй роботі «Психолого-юридична характеристика хуліганства» зазначає, що в структурі злочинності протягом останніх десяти років хуліганство складає 3-6 %, а серед злочинів проти громадського порядку та моральності – понад 2/3 від загальної кількості. Загалом динаміка хуліганства виглядає сприятливо, але абсолютна кількість зареєстрованих злочинів коливається в надто значних межах (від +73,6 % до -265,0 %), що свідчить про досить значний вплив на динаміку цього виду злочинів державної кримінально-правової політики та високий рівень їх латентності. Декриміналізація окремих проявів хуліганства в чинному КК України, не забезпечена відповідними організаційно-правовими, фінансово-економічними та іншими заходами, призвела до погіршення стану громадського порядку та оцінки громадянами умов свого життя як безпечних. (Калашнік В. О. Елементи та ознаки хуліганства в сучасному кримінальному праві. 2008, с. 166)

Особливої уваги заслуговують проблеми кримінально-правової оцінки поведінки, продиктованої хуліганськими спонуканнями. Дії, пов'язані із застосуванням насильства проти особистості, слід кваліфікувати за ст. ст. 111, 112, 115, 116 ККУ залежно від наслідків застосованого насильства для здоров'я. Якщо хуліганські дії будуть супроводжуватися загрозою заподіяння тяжкої шкоди здоров'ю або вбивством і потерпілий буде реально їх побоюватися, то кваліфікувати дії хулігана

слід за ст. 119 КК. Причому хуліганський мотив не буде мати значення для кваліфікації за цією статтею, так як кримінальний закон охороняє громадський порядок не тільки на рівні конкретної норми, але і всією системою норм Особливої частини ККУ. (Иванцова Н. Перспектива хуліганства – его дикриминализация. 2004, с. 38)

На нашу думку, найголовнішим є проведення у країні докорінних економічних, соціальних перетворень, що назріли, їх реалізація на загальнодержавному рівні. Особливе значення у попередженні хуліганства мають виховні та масово-роз'яснювальні заходи. Ні в кого не викликає сумніву необхідність проведення по всій країні комплексу заходів з підвищення загальної культури громадян і, зокрема, культури міжособистісного спілкування, виховання шанобливого ставлення до іншої людини. Поряд із моральним вихованням повинно відбуватись і правове навчання населення, стан якого в окремих соціальних групах є незадовільним. Адже в основі своїй хуліганство – це наслідок відсутності культури, невихованості та правової необізнаності населення.

Каліцева О. В.

*Відокремлений структурний підрозділ «Миколаївський комплекс
Національного університету «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри гуманітарних дисциплін*

ДО ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Розбудова демократичної правової держави, розвиток громадянського суспільства України співпадає у часі з процесом формування інформаційного суспільства в нашій країні. Завдання вищої школи, яке постає на сучасному етапі, – готувати фахівців нової генерації, які б досконало володіли державною мовою у повсякденно-професійній сфері, набули навичок комунікативно виправданого використання засобів мови, а також оволоділи мовою фаху. Саме тому наразі акцент у методиці викладання української мови у виші слід перенести на формування навичок професійної комунікації, студіювання особливостей фахової мови, на розвиток культури мови, мислення і поведінки особистості.

Готуючи фахівців, слід зважати на те, що вміння спілкуватися є невід'ємною частиною їхньої майбутньої діяльності. Поряд з тим, не можна не погодитися з фактом, що студенти, вступаючи до вищої школи, не володіють ані змістом майбутньої професійної думки, ані формою її вираження. Така ситуація зумовлює двоєдину проблему: необхідність отримати спеціальні професійні знання і, разом з тим, удосконалити навички професійного мовлення. Шукаючи шляхи вирішення цієї проблеми, новітні наукові педагогічні дослідження у галузі вищої освіти переконливо свідчать про необхідність широкого упровадження у навчальний